

Borg Havn IKS - Retningslinjer for arbeid med åpenhetsloven

JUNI 2023

RETNINGSLINJER FOR ARBEID MED ÅPENHETSLOVEN

Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt sikre allmennheten tilgang på informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser knyttet til dette. Dette dokumentet beskriver hvordan Borg Havn IKS forholder seg til, og arbeider med åpenhetsloven.

Innledning

Borg Havn IKS er omfattet av loven som pålegger virksomheter en informasjonsplikt, og en plikt til blant annet å gjennomføre aktsomhetsvurderinger, som skal redegjøres for i en rapport som skal publiseres minst en gang i året. Informasjonsplikten er gjeldene fra loven trer i kraft 1. juli 2022, mens redegjørelsen for aktsomhetsvurderingen skal senest offentliggjøres 30. juni 2023.

Borg Havns visjon er «En smart havn med nye bærekraftige løsninger». Våre verdier og etiske retningslinjer danner grunnlag for vårt arbeid for å ivareta menneskerettigheter og fremme gode arbeidsforhold hos våre leverandører og samarbeidspartnere, og videre i leverandørkjeden. Dessuten er FNs bærekraftsmål retningsgivende for bedriftens samlede arbeid med bærekraftig utvikling og samfunnsansvar. Borg Havn arbeider allerede med disse forholdene gjennom vårt interne HMS-arbeid og ved innkjøp og anskaffelser.

Retningslinjene er ikke uttømmende. Det forventes at alle ansatte bruker egen dømmekraft for å sikre etterlevelse av åpenhetsloven og etterlevelse av våre etiske retningslinjer og mål om ansvarlig forretningsdrift.

Om loven og rettslige plikter

Åpenhetsloven bygger på internasjonale rammeverk og enighet om krav til ansvarlig næringsliv samt norske tradisjoner for åpenhet og tilgang til informasjon. Forbrukertilsynet er det uavhengige forvaltningsorganet som er tildelt oppgaven med å veilede om og føre tilsyn med åpenhetsloven.

Loven gjelder foreløpig for større virksomheter, private så vel som offentlige. Den omfatter aksjeselskap, børsnoterte selskap, interkommunale selskap og andre som oppfyller minst to av tre krav:

- Mer enn 50 årsverk (i gjennomsnitt) gjennom regnskapsåret
- Årlig salgsinntekt som overstiger kr 70 millioner
- Balanse som overstiger kr 35 millioner

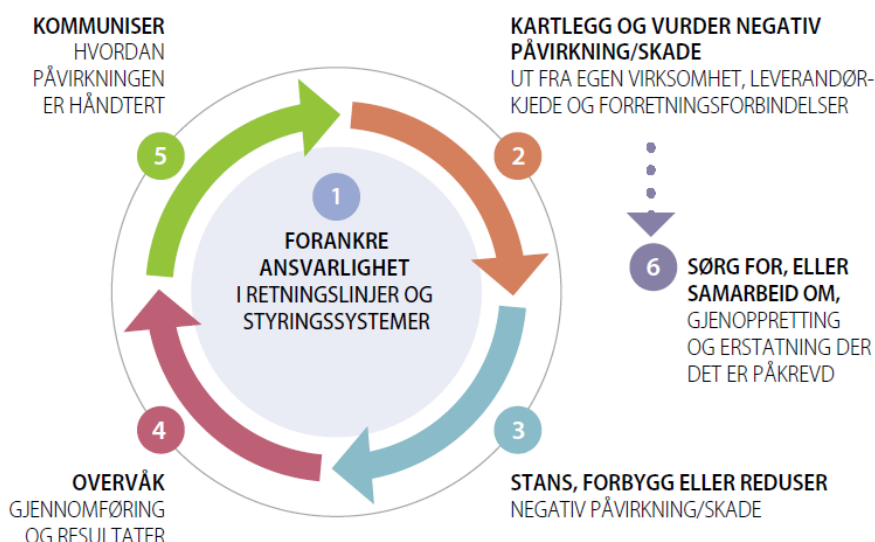
Gjennomføring av aktsomhetsvurderinger

Åpenhetsloven omfatter større virksomheter, som definert i § 3 bokstav a) og pålegger disse virksomhetene plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger av sin leverandørkjede og forretningspartnere i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Formålet med aktsomhetsvurderinger er først og fremst å unngå å forårsake eller bidra til negativ påvirkning på mennesker, miljø og samfunn, og å forsøke å hindre negative påvirkning som følge av operasjoner, produkter eller tjenester gjennom forretningsforbindelser. Når involvering i negativ påvirkning ikke kan unngås, bør aktsomhetsvurderinger gjøre bedrifter i stand til å redusere skade, forhindre at de gjentas, og gjenopprette dem, der det er nødvendig.

Utgangspunktet for aktsomhetsvurderingene er en risikobasert tilnærming, som innebærer at man

identifiserer risiko og starter der risikoen er størst. Forholdsmessighetsprinsippet ligger til grunn for virksomhetens forpliktelser. Med andre ord skal undersøkelsene som skal foretas og informasjonen som gis stå i forhold til selskapenes virksomhet, størrelse, risiko mv. Virksomheter som omfattes er i tillegg pliktige å publisere en årlig redegjørelse. En aktsomhetsvurdering skal inkludere selskapets leverandørkjede (og deres underleverandører) og andre forretningspartnere som leverer varer eller tjenester direkte til Borg Havn IKS. Aktsomhetsvurderingen har følgende steg vist under i figur 1.

Figur 1: De seks ulike stegene i aktsomhetsvurderingen.

Relevante risikoer som kan inntreffe og bør stanses, forbygges eller begrenses etter åpenhetsloven er eksempelvis:

Barnearbeid, diskriminering, minoritetsrettigheter, seksuell trakassering og vold, tvangsarbeid, arbeidshelse og -sikkerhet (f.eks. arbeidstakerrelatert skade og dårlig helse), brudd på arbeidstakernes rett til å etablere eller bli med i en fagforening og til å forhandle kollektivt, manglende overholdelse av minstelønn og bruk av farlige kjemikalier.

Prosess for aktsomhetsvurdering

Trinn 1: Forankre ansvarlighet i bedriftens retningslinjer og styringssystem

Selskapets styre fastsetter den overordnede forankringen og har det overordnede ansvaret for å sikre at selskapet har på plass tilstrekkelige retningslinjer og tiltak. Havnedirektøren er ansvarlig for den daglige gjennomføringen av slike tiltak. Etterlevelse av åpenhetsloven er dermed et styre- og ledelsesansvar i Borg Havn. For å sikre etterlevelse vil Borg Havn foreta en gjennomgang av relevante interne og eksterne styringsdokumenter og system. Dokumenter som er helt eller delvis oppdatert: retningslinjer for arbeid med åpenhetsloven, etiske retningslinjer, leverandørreklæring, innkjøpspolicy, kontraktsmaler m.m.

Trinn 2: Foreta aktsomhetsvurderinger ved å kartlegge og vurdere faktiske eller potensiell negativ påvirkning på ansvarlig næringsliv

Kartlegging av leverandørkjeden gjennomføres stegvis slik som beskrevet under i figur 2:

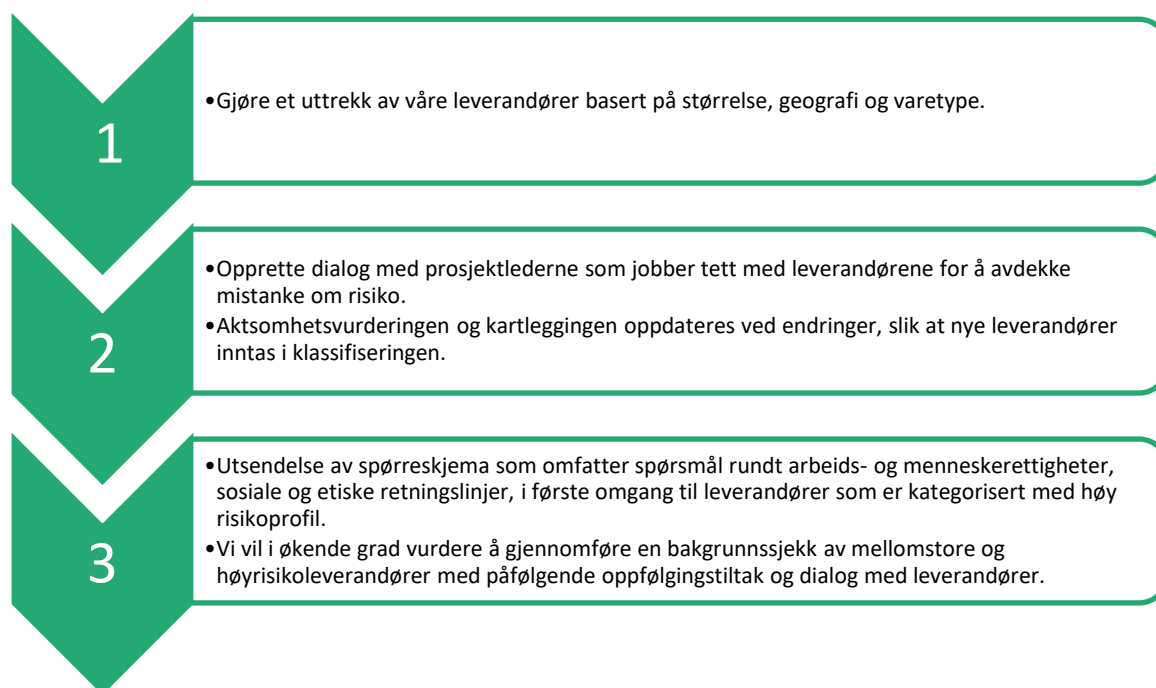

Fig. 2. Trinnvis beskrivelse av kartlegging av leverandørkjeden.

Trinn 3: Stanse, forebygge og redusere avvik

Tiltakene som iverksettes vil ta utgangspunkt i funnene i kartleggingen som er gjennomført i punktet over.

Ved anbudsprosesser skal alle leverandører signere en leverandørklæring for å sikre etterlevelse av grunnleggende krav til miljø, etiske og sosiale retningslinjer. Vi skal ha standardkontrakter med standardiserte kontrakts klausuler.

Aktuelle sjekkpunkter kan være:

Nøkkelpersoner skal forstå og kunne gjøre seg forstått på norsk eller engelsk

- Krav om HMS-kort ved prosjekter som faller inn under byggherreforskriften
- Gyldig ansvarsforsikring
- Riktig tariff
- Arbeidskontrakt og arbeidsvilkår
- Lønns- og arbeidsforhold i tråd med tariffavtale (byggherrens påseplikt)
- Rett til uanmeldt besøk og ved høy risiko også intervju av ansatte (revisjon/inspeksjon)
- Termineringsadgang ved brudd på leverandørklæring/etiske retningslinjer

Etiske retningslinjer for leverandører med plikt for leverandør til å overholde selskapets regler på ansvarlig næringsliv

Dialog med leverandører gjennom leverandørmøter og regelmessige revisjoner/inspeksjoner For deleide selskaper vil Borg Havn IKS gjennom eierskapsforvaltning og styreinstruks være bevisste vårt ansvar knyttet til åpenhetsloven. Våre leverandører sine underleverandører skal følges opp, men det er ikke avklart hvordan dette skal gjøres.

Trinn 4: Overvåke gjennomføring og resultater

For høyriskoleleverandører som medfører en iboende risiko for brudd på menneskerettighetene, skal selskapet følge nøye med på identifisert risiko og spore utfallet av de iverksatte tiltakene samt vurdere behovet for å iverksette ytterligere tiltak.

Borg Havn skal sørge for at risikorelevant informasjon knyttet til høyriskoleleverandører deles med relevante ansatte i selskapet. Ved mistanke om brudd på menneskerettighetene skal Borg Havn vurdere å rådføre seg med lokale myndigheter, lokalsamfunn og relevante frivillige organisasjoner.

Brudd registreres i avvikssystemet og følges opp ifølge rutine for avviksbehandling. Alvorlige brudd utløser intern granskning. Leverandørrisiko inkluderes som en egen risiko i det øvrige risikoarbeidet til virksomheten.

TRINN 5: Kommunisere hvordan påvirkningen er håndtert

Selskapets årlige rapportering knyttet til åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger vil tilgjengeliggjøres på våre nettsider innen 30. juni hvert år. Virksomhetene skal i årsberetningen opplyse om hvor redegjørelsen er tilgjengelig. Rapporten vil inneholde følgende:

- En generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og mulige negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger
- Opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene

TRINN 6: Sørge for gjenoppretting der det er påkrevd

Dersom det mottas avviksmelding, skal våre prosedyrer for avvik iverksettes og håndtering gjennomføres i henhold til interne føringer. En konsekvens av funn i aktsomhetsvurderingen kan være å avslutte leverandøravtalen.

Informasjonsforespørsler

Alle som ønsker informasjon kan ta skriftlig kontakt med virksomheter som er omfattet av åpenhetsloven og be om vår etterlevelse av loven (§6). Altså hvordan vi håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold etter § 4 (aktsomhetsvurdering). Dette gjelder generell informasjon og informasjon knyttet til et bestemt produkt markedsført av selskapet.

Det er viktig at informasjonen som gis fra Borg Havn er dekkende og at den er kvalitetssikret internt i henhold til prosedyrene beskrevet nedenfor.

Borg Havn må svare på slike informasjonskrav skriftlig, innen rimelig tid og senest innen tre uker etter at henvendelsen om informasjon ble mottatt. Hvis den forespurte informasjonen eller typen informasjon gjør det uforholdsmessig belastende å svare på forespørselen om informasjon innen tre uker, skal informasjonen oppgis innen to måneder etter at forespørselen ble mottatt. Borg Havn skal da, senest

tre uker etter at forespørselen om informasjon ble mottatt, informere den som ber om informasjon om forlengelsen av fristen, årsakene til forlengelsen og når informasjonen kan forventes.

Ut fra loven §6 kan følgende krav om informasjon avslås hvis:

- kravet ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder
- kravet er åpenbart urimelig
- den etterspurte informasjonen gjelder opplysninger om noens personlige forhold
- den etterspurte informasjonen gjelder opplysninger om tekniske innretninger og fremgangsmåter eller andre drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår

Retten til informasjon om faktiske negative virkninger på grunnleggende menneskerettigheter som Borg Havn er kjent med, gjelder uavhengig av begrensningene i avsnittet ovenfor.

Krav kan også avslås hvis de er i konflikt med forsyningsforskriften, kraftberedskapsforskriften, personopplysningsloven og sikkerhetsloven. Behandlingen av informasjonskrav skal skje etter kravene i § 7 i Åpenhetsloven. Opplysningene skal gis skriftlig og skal være tilstrekkelige og forståelige.

Dersom Borg Havn avslår en anmodning om informasjon, skal selskapet informere om det rettslige grunnlaget for nektelsen, retten og fristen på tre uker for å kreve en nærmere begrunnelse for nektelsen og at Forbrukertilsynet er tilsyns- og veiledningsorganet.

Interne prosedyrer knyttet til informasjonsforespørsler

Borg Havn er ansvarlig for håndtering av eksterne forespørsler om informasjon etter lovens § 6. All håndtering av forespørsler skal dokumenteres skriftlig. Det første trinnet er å vurdere om forespørselen oppfyller vilkårene etter lovens § 6 eller om den skal avslås. Dersom forespørselen avslås på grunnlag av § 6 annet eller fjerde ledd, skal det utarbeides et utkast til svar som grunngir nektelsen. Et utkast til svar (enten forespørselen er ettergått eller nektes) skal sendes til havnedirektøren og skal godkjennes av havnedirektøren før svaret sendes til eksternt. I saker som gjelder potensielle brudd på menneskerettighets- /arbeidsvilkår i selskapets leverandørkjede som kan medføre juridisk risiko og/eller omdømmerisiko for Borg Havn, skal havnedirektøren rådføre seg med styret før det gis svar til en eksternt part.